

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

18 Δεκεμβρίου 2018

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ

Αρ. Φύλλου 212

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘΜ. 4583

Κατάργηση των διατάξεων περί μείωσης των συντάξεων, ενσωμάτωση στην Ελληνική Νομοθεσία της Οδηγίας 2016/97/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 20ής Ιανουαρίου 2016 σχετικά με τη διανομή ασφαλιστικών προϊόντων και άλλες διατάξεις.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Εκδίδομε τον ακόλουθο νόμο που ψήφισε η Βουλή:

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ
ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΙΚΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ

Άρθρο 1
Κατάργηση των διατάξεων περί μείωσης των συντάξεων

1. Η περίπτωση β' της παρ. 2 του άρθρου 14 του ν. 4387/2016 (Α' 85), όπως είχε τροποποιηθεί με την παρ. 2 του άρθρου 1 του ν. 4472/2017 (Α' 74), αντικαθίσταται ως εξής:

«β. Από 1.1.2019, αν το καταβαλλόμενο ποσό των συντάξεων αυτών είναι μεγαλύτερο εκείνου που προκύπτει από τον υπολογισμό τους σύμφωνα με την παράγραφο 1, το επιπλέον ποσό εξακολουθεί να καταβάλλεται στον δικαιούχο, συμψηφιζόμενο κατ' έτος και μέχρι την πλήρη εξάλειψή του, με την εκάστοτε αναπροσαρμογή των συντάξεων, όπως αυτή προκύπτει κατ' εφαρμογή της παραγράφου 3, όπως ισχύει.»

2. Η παρ. 1 του άρθρου 1 και το άρθρο 2 του ν. 4472/2017 καταργούνται.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ
ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ 2016/97/ΕΕ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ 20ής ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 2016 ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΔΙΑΝΟΜΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'
ΣΚΟΠΟΣ, ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ, ΟΡΙΣΜΟΙ, ΕΘΝΙΚΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΝΤΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΤΩΝ

Άρθρο 2
Σκοπός

Σκοπός του παρόντος είναι η ενσωμάτωση στην Ελληνική Νομοθεσία της Οδηγίας 2016/97/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 20ής Ιανουαρίου 2016 (ΕΕ L 26), σχετικά με τη διανομή ασφαλιστικών προϊόντων, όπως τροποποιήθηκε με την Οδηγία 2018/411/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 14ης Μαρτίου 2018 (ΕΕ L 76) και η θέσπιση άλλων διατάξεων για την ασφαλιστική και αντασφαλιστική διμεσολάβηση.

Άρθρο 3
Πεδίο εφαρμογής
(Άρθρο 1 και άρθρο 2 παρ. 2 της Οδηγίας)

1. Το παρόν Μέρος θεσπίζει κανόνες όσον αφορά την ανάληψη και την άσκηση των δραστηριοτήτων διανομής ασφαλιστικών και αντασφαλιστικών προϊόντων από φυσικά και νομικά πρόσωπα που είναι εγκατεστημένα ή επιθυμούν να εγκατασταθούν στην Ελλάδα.

«9. Σε περίπτωση προσυμφώνου μεταβίβασης ποσοστών εξ αδιαιρέτου οικοπέδου στο πλαίσιο εργολαβικής σύμβασης με την οποία αναλαμβάνεται η ανέγερση πολυκατοικίας με αντιπαροχή, απαλλάσσεται ο οικοπεδούχος από την υποχρέωση προσκόμισης αποδεικτικού ενημερότητας κατά την μεταβίβαση ποσοστών επί του οικοπέδου σε τρίτον, εφόσον κατά τη μεταβιβαστική δικαιοπραξία συμβάλλεται και ο εργολάβος. Στην περίπτωση αυτή το αποδεικτικό ενημερότητας προσκομίζεται από τον εργολάβο. Με απόφαση του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (Α.Α.Δ.Ε.) ορίζεται κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή της παραγράφου αυτής.»

Άρθρο 52

Τροποποίηση του άρθρου 40 του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας

Η παρ. 2 του άρθρου 40 του ν. 4174/2013, αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Οι διαδικασίες είσπραξης για λογαριασμό του Δημοσίου των φόρων και λοιπών εσόδων μπορούν να ανατεθούν με απόφαση του Διοικητή της Α.Α.Δ.Ε. σε ένα ή περισσότερα από τα κάτωθι πρόσωπα:

α) πιστωτικά ιδρύματα, περιλαμβανομένων των υποκαταστημάτων τους, όταν τα υποκαταστήματα αυτά βρίσκονται στην Ελλάδα είτε η έδρα τους βρίσκεται εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης είτε σε τρίτη χώρα, καθώς και στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων,

β) ιδρύματα ηλεκτρονικού χρήματος, όπως ορίζονται στην περίπτωση β' της παρ. 2 του άρθρου 1 του ν. 4537/2018 (Α' 84),

γ) γραφεία ταχυδρομικών επιταγών τα οποία εξουσιοδοτούνται, σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία να παρέχουν υπηρεσίες πληρωμών,

δ) ιδρύματα πληρωμών, όπως ορίζονται στο στοιχείο 4 του άρθρου 4 του ν. 4537/2018,

ε) η Τράπεζα της Ελλάδος, εφόσον δεν ενεργεί με την ιδιότητα της νομισματικής αρχής,

στ) οποιαδήποτε δημόσια υπηρεσία.

Με όμοια απόφαση καθορίζεται ο τρόπος και η διαδικασία είσπραξης και απόδοσης των εισπραττόμενων ποσών από τους προαναφερόμενους φορείς είσπραξης, οι αμοιβές των φορέων είσπραξης, καθώς και ο έλεγχος για την είσπραξη από αυτούς.»

Άρθρο 53

Τροποποίηση του άρθρου 2 του Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων

Στο τέλος της παρ. 1 του άρθρου 2 του ν.δ. 356/1974 «Περί Κώδικος Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων» (Α' 90) προστίθενται εδάφια ως εξής:

«Ειδικά η είσπραξη των δημοσίων εσόδων που ανήκει στην αρμοδιότητα της Φορολογικής Διοίκησης και διενεργείται κατά τις διατάξεις του παρόντος Κώδικα, δύναται να ανατεθεί, με απόφαση του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (Α.Α.Δ.Ε.) σε ένα ή περισσότερα από τα κάτωθι πρόσωπα:

α) πιστωτικά ιδρύματα, περιλαμβανομένων των υποκαταστημάτων τους, όταν τα υποκαταστήματα αυτά βρί-

σκονται στην Ελλάδα είτε η έδρα τους βρίσκεται εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης είτε σε τρίτη χώρα, καθώς και στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων,

β) ιδρύματα ηλεκτρονικού χρήματος όπως ορίζονται στην περίπτωση β' της παρ. 2 του άρθρου 1 του ν. 4537/2018 (Α' 84),

γ) γραφεία ταχυδρομικών επιταγών τα οποία εξουσιοδοτούνται, σύμφωνα με την ελληνική νομοθεσία να παρέχουν υπηρεσίες πληρωμών,

δ) ιδρύματα πληρωμών, όπως ορίζονται στο στοιχείο 4 του άρθρου 4 του ν. 4537/2018.

ε) η Τράπεζα της Ελλάδος, εφόσον δεν ενεργεί με την ιδιότητα της νομισματικής αρχής,

στ) οποιαδήποτε άλλη δημόσια υπηρεσία.

Με όμοια απόφαση καθορίζεται ο τρόπος και η διαδικασία είσπραξης και απόδοσης των εισπραττόμενων ποσών από τους προαναφερόμενους φορείς είσπραξης, οι αμοιβές των φορέων είσπραξης, καθώς και ο έλεγχος για την είσπραξη από αυτούς.»

Άρθρο 54

Τροποποίηση του άρθρου 54 του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας

Στην περίπτωση ια' της παρ. 1 του άρθρου 54 του ν. 4174/2013, μετά τη φράση «φορολογικού ηλεκτρονικού μηχανισμού», προστίθεται η φράση «ή από εγκριμένο και μη δηλωμένο φορολογικό ηλεκτρονικό μηχανισμό».

Άρθρο 55

Τροποποίηση του άρθρου 54Α του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας

Η παρ. 6 του άρθρου 54Α του ν. 4174/2013, αντικαθίσταται ως εξής:

«6. Οι συμβολαιογράφοι, οι φύλακες μεταγραφών και οι προϊστάμενοι των κτηματολογικών γραφείων, που παραβαίνουν τις υποχρεώσεις που προβλέπονται στο παρόν άρθρο, υπόκεινται σε πρόστιμο που ορίζεται σε ένα τοις χιλίσις (1%) επί της αξίας του ακινήτου ή δικαιώματος επ' αυτού, που περιγράφεται σε συμβολαιογραφικό έγγραφο ή άλλη πράξη που προβλέπεται στο παρόν άρθρο, το οποίο πρόστιμο δεν μπορεί να είναι κατώτερο από τριακόσια (300) ευρώ ούτε ανώτερο από χίλια (1.000) ευρώ. Σε περίπτωση υποτροπής το πρόστιμο διπλασιάζεται.»

Άρθρο 56

Τροποποίηση του Παραρτήματος του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας

Στο τέλος του Παραρτήματος του ν. 4174/2013, όπως ισχύει, προστίθεται η φράση «Το προβλεπόμενο στις διατάξεις του άρθρου 30 του ν. 3846/2010 (Α' 66) ποσοστό πέντε τοις εκατό (5%) των εισπραττόμενων από τις ιδιωτικές Μονάδες Χρόνιας Αιμοκάθαρσης νοσηλίων.»

Άρθρο 57

Τροποποίηση του ν. 4170/2013

1. Μετά το άρθρο 62Α του ν. 4170/2013 (Α' 163) προστίθεται νέο άρθρο 62Β, του οποίου ο τίτλος και οι διατάξεις έχουν ως εξής:

«Άρθρο 62B

Αρχείο Χρηματοπιστωτικών Προϊόντων
και Αναλυτικών Χρηματοπιστωτικών Συναλλαγών

1. Η Α.Α.Δ.Ε. δύναται στο πλαίσιο διενέργειας φορολογικών ελέγχων να απευθύνει αυτοματοποιημένα μαζικά αιτήματα παροχής πληροφοριών προς τα υπόχρεα πρόσωπα του τρίτου εδαφίου της παραγράφου 1 του άρθρου 62. Ως μαζικά, νοούνται τα αιτήματα για στοιχεία και πληροφορίες που αφορούν σε πλέον του ενός ελεγχόμενους από την Α.Α.Δ.Ε. φυσικά ή νομικά πρόσωπα ή νομικές οντότητες και τα οποία τηρούνται από τα ως άνω αναφερόμενα υπόχρεα πρόσωπα. Τα στοιχεία και οι πληροφορίες διαβιβάζονται αυτοματοποιημένα στην Α.Α.Δ.Ε..

2. Τα στοιχεία και οι πληροφορίες που διαβιβάζονται μαζικά συνιστούν το «Αρχείο Χρηματοπιστωτικών Προϊόντων και Αναλυτικών Χρηματοπιστωτικών Συναλλαγών», το οποίο τηρείται σε ασφαλή υποδομή (βάση δεδομένων) που δημιουργείται στη Διεύθυνση Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης (Δ.ΗΛΕ.Δ.) της Α.Α.Δ.Ε. έως το χρόνο παραγραφής του δικαιώματος της Φορολογικής Διοίκησης για τη βεβαίωση των σχετικών απαιτήσεων.

3. Τη συνολική διαχείριση των στοιχείων και πληροφοριών του Αρχείου Χρηματοπιστωτικών Προϊόντων και Αναλυτικών Χρηματοπιστωτικών Συναλλαγών έχουν αποκλειστικά οι αρμόδιες υπηρεσίες της Α.Α.Δ.Ε., σύμφωνα με το άρθρο 17 του ν. 4174/2013, σε συνδυασμό με το άρθρο 63 του παρόντος. Τα στοιχεία και οι πληροφορίες του Αρχείου διαβιβάζονται, κατόπιν εξουσιοδοτημένου αιτήματος των ελεγκτικών υπηρεσιών της Α.Α.Δ.Ε. και επεξεργασίας, μέσω μηχανογραφικής εφαρμογής (Ειδικό Λογισμικό) της Αρχής, σε ειδικά εξουσιοδοτημένους υπαλλήλους των ελεγκτικών υπηρεσιών της.

4. Η ασφαλής ανταλλαγή, φύλαξη και διατήρηση των δεδομένων, διενεργείται από τις αρμόδιες υπηρεσίες της Α.Α.Δ.Ε. και της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων και Διοικητικής Υποστήριξης (Γ.Γ.Π.Σ. και Δ.Υ.) του Υπουργείου Οικονομικών, κατά περίπτωση, και σύμφωνα με το άρθρο 37 του ν. 4389/2016 (Α' 94).

5. Οι διατάξεις της παραγράφου 5 του άρθρου 62 εφαρμόζονται και για τα στοιχεία και τις πληροφορίες του Αρχείου Χρηματοπιστωτικών Προϊόντων και Αναλυτικών Χρηματοπιστωτικών Συναλλαγών.

6. Με αποφάσεις του Διοικητή της Α.Α.Δ.Ε. καθορίζονται οι μορφώτυποι των αιτούμενων και παραληφθέντων στοιχείων, ο αλγόριθμος αναζήτησης, η διαδικασία διαβίβασης των αιτημάτων και διαμόρφωσης, ταυτοποίησης, καθαρισμού, επεξεργασίας, αξιοποίησης και χορήγησης των δεδομένων. Επίσης, καθορίζονται οι αρμόδιες Υπηρεσίες της Α.Α.Δ.Ε. για τη συνολική διαχείριση του Αρχείου Χρηματοπιστωτικών Προϊόντων και Αναλυτικών Χρηματοπιστωτικών Συναλλαγών, για τη διαβίβαση των μαζικών αιτημάτων παροχής πληροφοριών προς τα υπόχρεα πρόσωπα και την παραλαβή των απαντήσεών τους, για την ανάπτυξη ή επικαιροποίηση του Ειδικού Λογισμικού και τη διάθεση και διαχείριση των στοιχείων μέσω αυ-

τού στις Ελεγκτικές Υπηρεσίες της Α.Α.Δ.Ε.. Με όμοιες αποφάσεις καθορίζονται και οι αρμόδιες Υπηρεσίες για τη δημιουργία ή αναθεώρηση των επιχειρησιακών προδιαγραφών ανάπτυξης του Ειδικού Λογισμικού, καθώς και κάθε ζήτημα σχετικό με την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος.

7. Οι μορφώτυποι των αιτούμενων και παραληφθέντων στοιχείων, ο αλγόριθμος αναζήτησης, η διαδικασία διαβίβασης των αιτημάτων και διαμόρφωσης, ταυτοποίησης, καθαρισμού, επεξεργασίας και χορήγησης των δεδομένων του προηγούμενου εδαφίου δεν δημοσιοποιούνται.»

2. Τα ληφθέντα κατ' εφαρμογή της με αριθμ. 4105/10.6.2015 απόφασης του Υπουργού Οικονομικών (ΑΔΑ: 79ΟΡΗ-ΩΨΧ) στοιχεία και πληροφορίες, αποτελούν, μετά την έναρξη ισχύος του άρθρου 62B, το οποίο προστίθεται με την παρ. 1 στο ν. 4170/2013, στοιχεία και πληροφορίες του Αρχείου Χρηματοπιστωτικών Προϊόντων και Αναλυτικών Χρηματοπιστωτικών Συναλλαγών.

«Άρθρο 58

Τροποποίηση του Παραρτήματος ΙΙΙ
του Κώδικα Φ.Π.Α.

1. Στην παράγραφο 30 του Κεφαλαίου Α' του Παραρτήματος ΙΙΙ του Κώδικα Φόρου Προστιθέμενης Αξίας (Φ.Π.Α.), ο οποίος κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 2859/2000 (Α' 248), όπως το Παράρτημα αυτό ισχύει, η φράση «μπαστούνια (λευκά και ηλεκτρονικά) (Δ.Κ. ΕΧ 6602)» αντικαθίσταται με την φράση «μπαστούνια ηλεκτρονικά (Δ.Κ. ΕΧ 6602)».

2. Μετά την παράγραφο 30 του Κεφαλαίου Α' του Παραρτήματος ΙΙΙ του Κώδικα Φ.Π.Α., όπως το Παράρτημα αυτό ισχύει, προστίθεται παράγραφος 30Α ως εξής:

«30Α. Μπαστούνια λευκά (Δ.Κ. ΕΧ 6602), γραφομηχανές με χαρακτηρισ Braille (Δ.Κ. ΕΧ 8472), τα οποία προορίζονται για την εξυπηρέτηση ατόμων με αναπηρία όρασης. Ο συντελεστής φόρου για τα αγαθά της παρούσας περίπτωσης ορίζεται σε έξι τοις εκατό (6%).»

3. Στην παράγραφο 31 του Κεφαλαίου Α' του Παραρτήματος ΙΙΙ του Κώδικα Φ.Π.Α., όπως το Παράρτημα αυτό ισχύει, η φράση «Braille note taker, γραφομηχανές (Δ.Κ. ΕΧ 8472)» αντικαθίσταται με τη φράση «Braille note taker (Δ.Κ. ΕΧ 8472)».

«Άρθρο 59

Τροποποίηση των άρθρων 11, 34 και 67
του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος

1. Η περίπτωση α' της παρ. 1 του άρθρου 11 του ν. 4172/2013 (Α' 167), αντικαθίσταται ως εξής:

«α) στην περίπτωση υποβολής κοινής δήλωσης φορολογίας εισοδήματος ο (η) σύζυγος, εφόσον δεν έχει ίδια φορολογητέα εισοδήματα οποιασδήποτε πηγής.»

2. Στο τέλος του άρθρου 11 του ν. 4172/2013 προστίθεται νέα παράγραφος 5 ως εξής:

«5. Κατά το έτος υποβολής χωριστής δήλωσης των συζύγων, το εισόδημα των ανήλικων τέκνων, με την επιφύλαξη του τελευταίου εδαφίου της προηγούμε-

νης παραγράφου, προστίθεται στα εισοδήματα του γονέα που έχει το μεγαλύτερο συνολικό εισόδημα και φορολογείται στο όνομά του. Αν οι γονείς έχουν ίσο ποσό συνολικού εισοδήματος, το εισόδημα του ανήλικου τέκνου προστίθεται στο εισόδημα του πατέρα και φορολογείται στο όνομά του. Σε περίπτωση που ένας εκ των γονέων έχει τη γονική μέριμνα, το εισόδημα του ανήλικου τέκνου προστίθεται στα εισοδήματα του γονέα αυτού. Η ρύθμιση αυτή ισχύει και για τα μέρη του συμφώνου συμβίωσης.»

3. Στην περίπτωση ζ' της παρ. 2 του άρθρου 34 του ν. 4172/2013 προστίθεται, μετά το τρίτο εδάφιο, τέταρτο εδάφιο ως εξής:

«Σε περίπτωση χωριστών δηλώσεων συζύγων, το ποσό της δαπάνης του προηγούμενου εδαφίου δεν μπορεί να είναι κατώτερο των τριών χιλιάδων (3.000) ευρώ για κάθε σύζυγο.»

4. Στο τέλος της παρ. 2 του άρθρου 34 του ν. 4172/2013 προστίθενται νέα εδάφια ως εξής:

«Σε περίπτωση χωριστών δηλώσεων συζύγων, για την κάλυψη ή τον περιορισμό της διαφοράς που προκύπτει από τις διατάξεις του άρθρου αυτού, λαμβάνονται υπόψη τα αναγραφόμενα στη δήλωση χρηματικά ποσά της παραγράφου αυτής, όπως αυτά δηλώνονται από τον κάθε σύζυγο χωριστά. Οι αντικειμενικές δαπάνες και υπηρεσίες του άρθρου 31, καθώς και οι δαπάνες απόκτησης περιουσιακών στοιχείων του άρθρου 32 που αφορούν τον κάθε σύζυγο βαρύνουν αυτόν ατομικά, ενώ για τα ανήλικα εξαρτώμενα μέλη τους εφαρμόζονται οι διατάξεις της παραγράφου 5 του άρθρου 11.»

5. Η παρ. 4 του άρθρου 67 του ν. 4172/2013 αντικαθίσταται ως εξής:

«4.α) Οι σύζυγοι, κατά τη διάρκεια του γάμου, υποβάλλουν κοινή δήλωση για τα εισοδήματά τους. Υπόχρεος για την υποβολή της κοινής δήλωσης είναι ο σύζυγος και για τα εισοδήματα της συζύγου του. Ο φόρος, τα τέλη και οι εισφορές που αναλογούν στα εισοδήματα εκάστου συζύγου βεβαιώνεται χωριστά και η ευθύνη της καταβολής βαρύνει κάθε σύζυγο.

β) Η δήλωση δύναται να υποβάλλεται χωριστά, εφόσον ένας τουλάχιστον εκ των συζύγων το επιλέξει, με ανέκκλητη δήλωσή του για κάθε φορολογικό έτος μέχρι την 28η Φεβρουαρίου του έτους υποβολής της δήλωσης. Η επιλογή αυτή είναι δεσμευτική ως προς το φορολογικό έτος που αφορά και για τον άλλο σύζυγο.

γ) Στις χωριστές δηλώσεις συζύγων εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 11 για τα εξαρτώμενα μέλη του φορολογούμενου.

δ) Κοινή δήλωση δύνανται να υποβάλλουν και τα πρόσωπα που έχουν συνάψει σύμφωνο συμβίωσης. Στην περίπτωση αυτή έχουν την ίδια φορολογική αντιμετώπιση με τους έγγαμους που υποβάλλουν κοινή δήλωση. Υπόχρεος της υποβολής φορολογικής δήλωσης είναι το μέρος του συμφώνου συμβίωσης, το οποίο δηλώνεται ως υπόχρεος και για τα εισοδήματα του άλλου μέρους.

ε) Στις κοινές δηλώσεις της παραγράφου αυτής οι τυχόν ζημιές του εισοδήματος του ενός συζύγου ή μέρους συμφώνου συμβίωσης, δεν συμψηφίζονται με τα εισοδή-

ματα του άλλου συζύγου ή του άλλου μέρους συμφώνου συμβίωσης.

στ) Οι σύζυγοι ή τα μέρη συμφώνου συμβίωσης, υποβάλλουν χωριστή φορολογική δήλωση, ο καθένας για τα εισοδήματά του, εφόσον:

αα) Έχει διακοπεί η έγγαμη συμβίωση ή έχει λυθεί το σύμφωνο συμβίωσης κατά τον χρόνο υποβολής της δήλωσης. Το βάρος της απόδειξης για τη διακοπή της έγγαμης συμβίωσης ή τη λύση του συμφώνου συμβίωσης φέρει ο φορολογούμενος.

ββ) Ο ένας από τους δύο συζύγους ή ένα από τα δύο μέρη συμφώνου συμβίωσης είναι σε κατάσταση πτώχευσης ή έχει υποβληθεί σε δικαστική συμπαράσταση.

Για τα εισοδήματα των ανήλικων τέκνων εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 11.»

6. Στο τέλος της παρ. 7 του άρθρου 67 του ν. 4172/2013 προστίθεται νέο εδάφιο ως εξής:

«Με απόφαση του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (Α.Α.Δ.Ε.) καθορίζονται οι όροι, η διαδικασία, καθώς και κάθε αναγκαίο θέμα για την εφαρμογή των διατάξεων της περίπτωσης β' της παραγράφου 4 του παρόντος άρθρου.»

7. Οι διατάξεις του άρθρου αυτού ισχύουν για δηλώσεις φορολογίας εισοδήματος φορολογικού έτους 2018 και επόμενων.

Άρθρο 60

Τροποποίηση των άρθρων 85, 88 και 89 του Κώδικα Διατάξεων Φορολογίας Κληρονομιών, Δωρεών, Γονικών Παροχών, Προικίων και Κερδών από Τυχρά Παίγνια

1. Η ενότητα Α' του άρθρου 85 του Κώδικα Διατάξεων Φορολογίας Κληρονομιών, Δωρεών, Γονικών Παροχών, Προικίων και Κερδών από Τυχρά Παίγνια, ο οποίος κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 2961/2001 (Α' 266), αντικαθίσταται ως εξής:

«Α. Υπόχρεοι σε δήλωση

Σε σύσταση δωρεών και γονικών παροχών υπόχρεοι για την υποβολή της δήλωσης είναι οι συμβαλλόμενοι. Δεν έχουν υποχρέωση να υποβάλουν δήλωση οι δικαιούχοι της περίπτωσης α' της παραγράφου 1 του άρθρου 25.

Με απόφαση του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (Α.Α.Δ.Ε.) καθορίζονται οι λεπτομέρειες εφαρμογής της παρούσας διάταξης και εξαιρέσεις από αυτήν.»

2. Στο πρώτο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 88 του Κώδικα Διατάξεων Φορολογίας Κληρονομιών, Δωρεών, Γονικών Παροχών, Προικίων και Κερδών από Τυχρά Παίγνια η φράση «, που συντάσσεται σε έντυπο που παρέχεται δωρεάν από την υπηρεσία,» διαγράφεται.

3. Οι παράγραφοι 1 και 2 του άρθρου 89 του Κώδικα Διατάξεων Φορολογίας Κληρονομιών, Δωρεών, Γονικών Παροχών, Προικίων και Κερδών από Τυχρά Παίγνια, αντικαθίστανται ως εξής:

«1. Ο τρόπος υποβολής των δηλώσεων φόρου δωρεάς και γονικής παροχής καθορίζεται με απόφαση του Διοικητή της Α.Α.Δ.Ε.. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται ανάλογα οι διατάξεις του άρθρου 68.

τήματος Ι του παρόντος που σχετίζονται με εμπορεύματα ενέργειας, ιδίως ηλεκτρικής ενέργειας, φυσικού αερίου ή δικαιώματα εκπομπής ρύπων, καθώς και με λοιπά εμπορεύματα, ανέρχεται σε τουλάχιστον πέντε εκατομμύρια (5.000.000) ευρώ. Για τη χορήγηση άδειας σύστασης απαιτείται να έχει κατατεθεί προηγουμένως το μετοχικό κεφάλαιο σε ειδικό λογαριασμό σε πιστωτικό ίδρυμα που λειτουργεί στην Ελλάδα. Άδεια λειτουργίας μπορεί να χορηγείται και σε υφιστάμενες ανώνυμες εταιρείες εφόσον έχουν ελάχιστο μετοχικό κεφάλαιο είκοσι εκατομμύρια (20.000.000) ή πέντε εκατομμύρια (5.000.000) ευρώ κατά περίπτωση και πληρούνται οι προϋποθέσεις του παρόντος Κεφαλαίου. Τα ίδια κεφάλαια του διαχειριστή αγοράς δεν μπορεί να υπολείπονται του ελάχιστου μετοχικού κεφαλαίου καθ' όλη τη διάρκεια λειτουργίας του. Οι μετοχές του διαχειριστή αγοράς είναι ονομαστικές. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, ύστερα από εισήγηση της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς, μπορεί να μεταβάλλεται το αρχικό μετοχικό κεφάλαιο του διαχειριστή αγοράς.»

Άρθρο 101
Τροποποίηση του άρθρου 72
του ν. 4172/2013

Η περίπτωση α' της παρ. 33 του άρθρου 72 του ν. 4172/2013 (Α' 167), όπως ισχύει, αντικαθίσταται ως εξής:
«α. Η ισχύς του άρθρου 41 αναστέλλεται μέχρι και την 31η Δεκεμβρίου 2019.»

Άρθρο 102
Τροποποίηση του άρθρου 2 του ν. 4081/2012

Η παρ. 4 του άρθρου 2 του ν. 4081/2012 (Α' 184), όπως ισχύει, αντικαθίσταται ως εξής:
«4. Τα αναπροσαρμοσμένα ως άνω μισθώματα δεν επιτρέπεται να αυξηθούν πριν την 1.1.2020.»

Άρθρο 103
Τροποποίηση του άρθρου 2 του ν. 4335/2015
(παρ. 1 του άρθρου 1 της Οδηγίας 2017/2399)

Στο άρθρο 2 του ν. 4335/2015 (Α' 87), αντικαθίσταται η περίπτωση 110 του εσωτερικού άρθρου 2 ως εξής:

«110) «χρεωστικά μέσα»:

α) για τους σκοπούς των περιπτώσεων ζ' και ι' της παραγράφου 1 του άρθρου 63: ομολογίες και άλλες μορφές μεταβιβάσιμων χρεών, μέσα με τα οποία δημιουργείται ή αναγνωρίζεται μία οφειλή, καθώς και μέσα που παρέχουν δικαιώματα απόκτησης χρεωστικών μέσων και

β) για τους σκοπούς του άρθρου 145Α του ν. 4261/2014 (Α' 107), οι ομολογίες και άλλες μορφές μεταβιβάσιμων χρεών, καθώς και μέσα με τα οποία δημιουργείται ή αναγνωρίζεται μία οφειλή.»

Άρθρο 104
Τροποποίηση του άρθρου 145Α του
ν. 4261/2014 (άρθρο 2 της Οδηγίας 2017/2399)

1. Στην περίπτωση β' της παρ. 1 του άρθρου 145Α του ν. 4261/2014 η φράση «των άρθρων 57 ή 58 του νόμου ενσωμάτωσης της Οδηγίας 2014/59/ΕΕ» αντικαθίσταται με τη φράση «των εσωτερικών άρθρων 57 ή 58 του άρθρου 2 του ν. 4335/2015».

2. Στην περίπτωση γ' της παρ. 1 του άρθρου 145Α του ν. 4261/2014 η φράση «του άρθρου 104 του νόμου ενσωμάτωσης της Οδηγίας 2014/59/ΕΕ» αντικαθίσταται με τη φράση «του εσωτερικού άρθρου 104 του άρθρου 2 του ν. 4335/2015».

3. Η περίπτωση ε' της παρ. 1 του άρθρου 145Α του ν. 4261/2014, αντικαθίσταται ως εξής:

«ε) Οι ακόλουθες απαιτήσεις:

αα) Απαιτήσεις του Ταμείου Εξυγίανσης, σύμφωνα με την παράγραφο 6 του άρθρου 98 σε περίπτωση χρηματοδότησης με σκοπό την εκπλήρωση των υποχρεώσεων του Ταμείου Εξυγίανσης, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στο άρθρο 95 του άρθρου 2 του ν. 4335/2015.

ββ) Απαιτήσεις από επιλέξιμες καταθέσεις φυσικών προσώπων και πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων κατά το τμήμα που υπερβαίνουν το όριο κάλυψης κατά το άρθρο 9 του ν. 4370/2016 (Α' 37), όπως και από καταθέσεις φυσικών προσώπων και πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων που θα ήταν επιλέξιμες αν δεν είχαν γίνει μέσω υποκαταστημάτων εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης πιστωτικών ιδρυμάτων που εδρεύουν στην Ένωση.»

4. Στην περίπτωση στ' της παρ. 1 του άρθρου 145Α του ν. 4261/2014 η φράση «με την έννοια της περίπτωσης β' παράγραφος 2 του άρθρου 2 και της περίπτωσης α' παρ. 1 του άρθρου 10 του ν. 3746/2009» αντικαθίσταται με τη φράση «με την έννοια των άρθρων 12 και 13 του ν. 4370/2016».

5. Στην περίπτωση ζ' της παρ. 1 του άρθρου 145Α του ν. 4261/2014 η φράση «κατά την περίπτωση α' της παρ. 2 του άρθρου 9 του ν. 3746/2009» αντικαθίσταται με τις λέξεις «κατά το άρθρο 9 του ν. 4370/2016».

6. Στην περίπτωση η' της παρ. 1 του άρθρου 145Α του ν. 4261/2014 η φράση «σύμφωνα με το άρθρο 11 του ν. 3746/2009, στις οποίες όμως δεν συμπεριλαμβάνονται οι καταθέσεις που εμπίπτουν στις περιπτώσεις 3, 14, 15 της διάταξης αυτής» αντικαθίσταται με τη φράση «σύμφωνα με το άρθρο 12 του ν. 4370/2016, στις οποίες όμως δεν συμπεριλαμβάνονται οι καταθέσεις που εμπίπτουν στην περίπτωση β' της διάταξης αυτής».

7. Η περίπτωση θ' της παρ. 1 του άρθρου 145Α του ν. 4261/2014, αντικαθίσταται ως εξής:

«θ) Όλες οι απαιτήσεις, που δεν εμπίπτουν στις ανωτέρω περιπτώσεις ούτε είναι μειωμένης εξασφάλισης κατά την αντίστοιχη σύμβαση, ενδεικτικά και όχι περιοριστικά, απαιτήσεις από δάνεια και άλλες πιστωτικές συμβάσεις, από χρεωστικά μέσα έκδοσης του πιστωτικού ιδρύματος, από συμβάσεις προμήθειας αγαθών ή παροχής υπηρεσιών ή από παράγωγα. Η παρούσα περίπτωση δεν περιλαμβάνει απαιτήσεις που πηγάζουν από χρεωστικά μέσα έκδοσης του πιστωτικού ιδρύματος, οι οποίες εμπίπτουν στην παράγραφο 1α. Η παρούσα περίπτωση δεν περιλαμβάνει απαιτήσεις που απορρέουν από εγγυήσεις που έχουν δοθεί από το πιστωτικό ίδρυμα για χρεωστικά μέσα, τα οποία πληρούν τις προϋποθέσεις της παραγράφου 1α, έκδοσης θυγατρικών του, ή για υβριδικούς τίτλους έκδοσης θυγατρικών του με την έννοια της παρ. 2 του άρθρου 32 του ν. 4308/2014 (Α' 251), είτε αυτές οι θυγατρικές εδρεύουν στην Ελλάδα είτε στην αλλοδαπή. Επιπλέον, δεν περιλαμβάνει απαιτήσεις τέτοιων θυγατρικών του πι-